

KOHTI UUSIA TUULIA

Tate Inervo

ELÄMÄNI KOLMAS KIRJA

Astuin uuden opinahjoni, kunnian arvoisan Fregatti Suomen Joutsenen kannelle 14.8.1964 sydän pamppaillen jännityksestä. Tulenko pärjäämään tulevissa opinnoissani? Minullahan oli kokemuksesta huono matikkapää ja tiesin, että sitä taitoa tarvitsen pystyäkseni laskemaan miehistön muonan määrän kuukausiksi eteenpäin. Piti myös tehdä kuukausiraportit varustajalle, ja muita kirjallisia töitä. Suomen Joutsen, aiemmilta nimiltään Oldenburg ja Laennec. on entinen Suomen laivaston koululaiva. Tämä kolmimastoinen, teräsrunkoinen ja täystakiloitu purjelaiva on rakennettu 1902 Nazairessa. Alussa se toimi rahtiliikenteessä Atlantilla ja Tyynellä merellä, kunnes Suomen valtio osti sen vuonna 1930 laivaston koululaivaksi. Sota-aikana se toimi mastottomana sukellusveneiden ja sodan jälkeen miinanraivaajien tukialuksena. Vuosina 1949 - 1955 sillä tehtiin joiltakin risteilyjä ja päätettiin romuttaa. Merimies Unionin kunnioitettua puheenjohtaja Niilo Wälläriä saa kiittää aluksen olemassaolosta. Hän vaati jyrkästi valtiota kunnostamaan laivan ja perustamaan merimiesammattikoulun alukselle.

Ilmoittauduin rehtori, merikapteeni Juho Uinolle. Tutustuin heti kuuteen kurssilaisimme, jotka olivat kaikki olleet merillä. Rantasuon Topista tuli sitten kämppäkaverini ja elinikäinen ystäväni. Olin aiemmin muuttanut Sirkkalan kadulle erään leskirouvan vuokralaiseksi. Topi tuli kouluun muutamaa päivää myöhemmin, koska oli ollut laivan päällä, ja muutti kämppäkaverikseni. Emme kestäneet seilausvuosien jälkeen internaattielämää. Halusimme vetää enemmän happea keuhkoihimme. Pääopettajamme Sirenin Urho, oli lihava ja kovasti kiroileva, vanhaa Turun murretta puhuva miekkonen. Hän oli vanha Finnlinesin Stuju. Tämä mukava, vanha salakuljettaja oli päässyt suhteilla tähän himoittuun virkaan. Urkka, oli Merimies Unionin kuuluisan puheenjohtajan Niilo Wällärin siskon kanssa naimisissa. Kokkien opettajana toimi stuertti Tartola ja kotitalousopettaja Aila Koivisto, jonka mustat silmät saivat kaikki oppilaat rakastumaan häneen. Matematiikkaa ja kirjanpitoa opetti vararehtori, merikapteeni Markus Sinisalo. Englantia opetti maisteri Hanna Pursiheimo, joka tykkäsi englanninkielen ääntämisestäni. Lisäksi opiskelimme suomen kieleltä. Opettaja, jonka nimeä en muista, ei nähtävästi osannut ammattiaan, koska lauseen muodostukseni jäi objektiin. Merilakia opetti rehtori Uino. Työnjohto-oppia opetti Huhtamäki Oy:n talouspäällikkö. Häntä saan kiittää paljosta. Rehtori Uinokin oli todennäköisesti päässyt virkaan tätinsä, presidentti Urho Kekkonen vaimon Sylvyn suosituksen johdosta. Muista oppilaista muistan Kyläliuhan Johnyn, joka myöhemmin tappoi itsensä, sekä emäntänä ja kokkina seilanneen naisen, jota kutsuimme Trissa Iltaseksi. Paraisten Kalkin laivoissa seilannut kokki lopetti heti alkuunsa opiskelun. Merivoimista oli tullut kersantti Helge Himanen. Koululaiva Matti Kurjen talousaliupseeri.

Helge sai ylikessun arvon puolikurssin aikana. Vitsailimme usein häntä armeijaan jäämisestään ja kerroimme hurjia merimiestarinoita. Kehotimme Helgeä lähtemään merille miesten hommiin. Onneksi hän ei innostunut, sillä Helge pääsi eläkkeelle sotilasmestarina 20 vuotta ennen meitä. Opinnot sujuivat helposti, sillä ei ollut ainakaan ruokapuolesta paljonkaan oppimista. Matematiikka, kielioppi ja kirjanpito olivat minulle vaikeimpia aineita. Suomen Joutsen oli suosittu kokous- ja juhlapaikka. Eksoottinen salonki ja ympäristö loivat romanttisen kuvan vieraisiin. Me Tujuoppilaat toimimme vuorottain keittiömestareina, hovimestareina ja salonkivilleinä tilauksissa, saaden hyvää käytännön oppia varsinkin tarjoilutehtävissä. Minulle luontainen käyttäytyminen oli suoranainen haaste. Olin katsellut ulkomaisia elokuvia Jameksista, jotka jäykästi ja ilmeettömästi passasivat herrojaan. Otin tämän mallin käyttöön ja pokkuroin jäykästi kuin sahapukki. Olin kai huvittava näky, koska Turun yrittäjänäisten puheenjohtaja veti minut syrjään ja neuvoi miten pitäisi esiintyä. "Ole joustava ja hymyile, Älä pokkuroi." Kiitos sinä arvoisa yrittäjärouva. Opin rennon esiintymisen häneltä.

Opettaja Urho Siren salongissa

JUHLAT SIRKKALANKADULLA

Päätimme pitää tupaantuliaiset, sillä olimme löytäneet pari naikkosta Topin kanssa. Kutsuimme heidät peijaisiin. Pidimme todennäköisesti sen verran metakkaa, että rouva tuli seuraavana aamuna helmta punaisena sanomaan meidät irti asunnosta. Menivät tuparit vähän pieleen. Muutimme Topin kanssa Värtsilän telakan viereen Sarlinin toimistoon, jossa sitten asuimmekin ihmisiksi kurssin loppuun.

KOHTALOKAS KAPAKKAREISSU

Olimme lähteneet Topin kanssa normaalille viikonlopun kapakkareissulle. Pitihän sitä yrittää ottaa kontaktia kauniimpaan sukupuoleen. Loppuillasta menimme ravintola Itämereen katsomaan, löytyykö viehkeitä neitsyitä saateltaviksi. Istuimme yläparvella, josta oli hyvä näköala ravintolasaliin. Näin juuri rappujen alla viehättävän ja mielestäni

sivistyneen näköisen neidon. Hänellä oli korkeaksi keoksi föönattu tukka ja tummanvihreä leninki, jonka hihoissa oli lankapunosta. Hoikka ja siisti nainen. Jouduin rohkaisemaan itseäni, uskaltaako noin fiksumaa naista hakea tanssimaan. Eihän minulla juuri ollut aiemmin kontaktia kunnan tyttöihin. Halvat ja halveksitut olivat olleet minun heiniäni. Päätin kuitenkin yrittää. Otin rohkaisuryypyn ja menin pokkaamaan antaen tietenkin itsestäni maailmanmiehen ja gentlemannin kuvan, ja pyysin kohteliaasti:

-Saanko luvan, neiti?

Olin nuorena poikana lukenut innolla kirjaa, jonka nimi oli 'Herrasmiehen kultainen kirja'. Kustantaja WSOY 1936. Kirjassa neuvottiin, kuinka herrasmies käyttäytyy. Taisi oppikirja olla aikaansa 30 vuotta jäljessä? En saanut rukkasia kuten tavallisesti. Ensi esiintymiseni oli tuottanut tulosta. Tyttö tanssi kuin unelma ja minä herrasmiehenä pidin suuresti kättäni uumalla ja kerroin sivistynein sanoin työstäni ja elämän asenteistani. En puhellut ilmoista enkä tanssilattian liukkaudesta mitään. Kirjahan kehotti välttämään kyseisiä lauseita. Teitittelimme tietenkin toisiamme, sillä eihän tullut kuuloonkaan sinutella tuntematonta ihmistä. Ilta kului rattoisasti ja sain luvan saattaa neidon kotiin. Täytyy myöntää, että minulla oli kyllä pahat mielessä, mutta en iljennyt yrittää. Kotiovella, Humalistonkatu 16 kohdalla, esittelimme itsemme. Toivotimme toisillemme hyvää yötä ja erosin haikain mielin. Olin tavannut elämäni ensimmäisen sivistyneen naisen ja älynnyt pyytää puhelinnumeron, joka oli 26632. Vanhat asiat muistuvat mieleen ja uudet unohtuvat. Pipsa oli mielessäni joka päivä. Olavin Krouvi vei kuitenkin aikaamme Topin kanssa, sillä viikonloppuina piti mennä aamiaiselle jo kello yhdeksän. Aamiainen koostui kolmesta Aura oluesta ja voileivästä, jota ei tietenkään syöty, koska leipiin oli ujutettu tulitikkuja. Pakollinen voileipä kiersi pöydästä pöytään. Lounas myös juotiin, ja 23 pullon jälkeen sanottiin, että herrat ovat väsyneitä. Emme koskaan saaneet juoda täyttä koria, miksi? Seurustelu sai tiiviimmän muodon, kun soitin Pipsan kotinumeroon, hän pyysi minut kylään. Luulin, että nyt pääsen kurkistamaan neitsytkammioon. Suureksi pettymyksekseni Pipsan äiti oli kotona. Hämmästyin ja ojensin kukkapuskan äidille. Pipsa tarjosi kahvia ja pyöreille voileipäkeksille asetettuja katkarapuvoileipiä tillikoristein. Samanlaisia "ihastuksen täkypaloja" ei ole sen koommin nähty. No, riijaus jatkui. Tosin kerran sain opetusta Pipsan pippurisesta luonteesta. Olimme ottaneet varsin paljon häppää Topin ja hänen entisen kokkikaverinsa Luumin Aken kanssa, ja olin unohtaa treffit. Kun sitten menin hieman horjahdellen häntä kadulle tapaamaan, alkoi totisesti jalan polkeminen ja elämöinti, joka sai korvat punottamaan. Pipsa poistui niskojaan nakellen paikalta. Onneton loppu. Menin häpeissäni Moseliin ja join itseni umpitunneliin kertoen ystävälliselle tutulle tarjoilijalle onnettomasta kohtalostani. Hän kokeneena naisena kehotti minua pitämään viikon paussin ja soittamaan vasta sitten. Tein työtä käskettyä, ja soittaessani oli aivan eri ääni kellossa. Hunajainen ääni kujersi ikävästä. Minä niiskutin anteeksipyyntöä. Sain kutsun tulla kylään, kun äitikin oli Helsingissä. On se kummaa, miten tarjoilija saattoi tietää, kuinka naista käsitellään?

Stujuoppilaita; Toivo Rantasuo, Taisto Inervo, Helge Himanen, Jouko Kyläliuhala

OPINNOT OVAT OHI JA ELÄMÄ ALKAA

Opinnot alkoivat olla päätöksessä ja jobia piti alkaa etsiä. Muistin laivakauppias Börjesson'in työtarjoituksen Venezuelassa. Lisäksi minulle tarjottiin jobia Johnssons Rederiltä stuertiksi Kaukoidän liikenteeseen, jossa laiva ajoi jatkuvaa linjaa Japani-Australia-Uusi Seelanti-Indonesia-Filippiinit. Rantasuon Topi yllytti minua kuitenkin hakeutumaan Finnlinesille töihin. Pipsa oli kai mielessäni, kun hakeuduin kotimaisen reedarin palkkalistoille. Koulu päättyi ja todistukseen tuli arvosana kiitettävä 8. Sain Jobin M/S Simpeleestä ja Pipsa tuli saattamaan juna-asemalle. Kun juna lähti, näin hänen silmissään kyyneleitä. Kyyneleitä minun vuokseni! En ollut koskaan nähnyt kynelehtivää naista, eikä kukaan ollut minua ennen kaivannut. Nämä kyneleet käänsivät elämäni uuteen suuntaan. Lopullisesti.

FINLINES LTD

M/s Simpele oli rakennettu vuonna 1960 Rauman telakalla. Se oli 3650 Dwt, 96.9 metriä pitkä perätuuppari, eli kansirakenteet ja moottori olivat laivan perässä. Nimimuutokset Lisa 1973, Al Shan 1975 ja Ling Jiang 1980. Myöhemmästä kohtalosta ei minulla ole kirjallista tietoa. Kapteeni Suutari oli Suursaaresta kotoisin oleva vanhan ajan kippiari. Hän oli tiukka, mutta oikeudenmukainen päällikkö. Vikarjeerasin vakituista

stujua. Ajoimme yhden reissun Ranskaan, Portugaliin ja Espanjaan. Merimiesten tyyli ja käytäntö poikkesivat ruotsalaisista. Ruokalistatkin piti laatia uudella, laivaan sopivalla tavalla. En aiemmin ollut harrastanut paljontaan "smuglausta", mutta suomalaiset merimiehet tajusivat salakuljetuksesta saatavat lisä ansiot, eikä siitä omatunto pahemmin soimannut. Minun sivuhommiin kuului bisnesten hankinta, siis ylimääräiset viinat ja tupakatkin. Laivan "slabia", eli kioskia piti stuertti. Yhtiö omisti myytävät viinat, kaljat ja tupakat. Minä sain 10% korvauksen slabin hoidosta. Yleensä slabipäivä oli perjantaina klo 18-19. Miehet tulivat ostamaan halutut tavarat ja laskutin kuukausittain poikia ja vein rahat kipinälle.

Olin juuri viisastunut koulussa. Aila Koivisto, talousopettajamme, oli opettanut ruoan vaihtelevuutta. "Miksi merimiehille tarjotaan aina hernekeittoa torstaisin, tai pekonia ja munia sunnuntai lounaalla? Käyttäkää mielikuvitusta ja vaihdelkaa ruokia." Minä pöljä" tietenkin tein työtä käskettyä. Vaihtelu virkistää. Päätin tarjota hernekeittoa keskiviikkona. Seuraavana päivänä kokki tuli sanomaan, että porukka seisoo odottamassa slabin aukeamista täkillä. Minä sanoin: "Tänään on torstai, slabi on perjantaina." Pitihän minun mennä kertomaan asiasta. "Tänään on torstai." selvitin. Skönarit huusivat: "Nyt on perjantai, hernekeittoa syötiin eilen." Oli hiljalla, etteivät heittäneet minua yli puurin. Oli pakko avata kauppa, jotta sain mielet tyyntymään. Myöhemmin asialle naurettiin. Merellä ei ole lehtiä, josta nähdään, mikä päivä milloinkin on. Hernekeitto toimii kalenterina.

Finnlines Ltd, on Suomen lipun alla toimiva laivayhtiö, eli reedari, jonka omistajina olivat suuret teollisuuslaitokset. Esimerkiksi Outokumpu Oy omisti pari laivaa, Enso Gutzeitilla oli useilta aluksia Välimeren, USA:n ja Euroopan liikenteessä. Lisäksi skorsteeni merkin alla oli matkustajalauttoja. Mönstrasin ulos Raumalla ja sain olla muutaman päivän kortteerissa Turussa.

Seuraava laivani oli M/s Finnkraft. Tämä myös 1960 luvulla rakennettu kalossi oli Simpeleen sisarlaiva. Laiva oli pieni ja tilat sen mukaiset. Normaalisti laivan nuorimmat jäsenet, messikallet, koneoppilaat, puolimatuusit ja jungmannit asuivat kahden miehen hyteissä. Minulla oli pieni hytti ja toimistohytti. Ajoimme Suomesta puutavaraa, sellua ja sanomalehtipaperia Euroopan rannikolle ja Välimerelle. Suomen satamia olivat Helsinki, Kotka, Mäntyluoto, Oulu ja Kemi, joista lastia haettiin. Helsinki oli tuontisatama. Kotkassa laivatytöt tulivat tapaamaan merimies ystäviään. Tämä "lentoemäntien" ammattikunta asui, söi, pesi pyykkinsä ja joi laivoissa. Oli selvää, että laivayhtiö antoi ilmaisen ruokailun. Miesten piti viihtyä ja rauhoittua. Minä en koskaan riustellut laivatyttöjen kanssa, sillä olin päättänyt alkaa elää ihmisiksi. Olin sulhaspoika, jonka täytyy olla uskollinen omalleen. Pois minusta synnilliset ajatuksetkin. Itse asiassa nämä tytöt olivat eräänlaisia joka pojan morsiamia. He pistivät huolta pojistaan ja pitivät yksinäisille miehille seuraa. Usein nuoret, jopa alaikäiset tytöt tyrkyttivät itseään laivoihin. Suomalaisissa laivoissa ei liian nuoria tyttösiä otettu vastaan. Sen sijaan ulkomaisissa aluksissa heitä himottiin. Oli ikävää nähdä nuoren elämän kuluvan loppuun parissa vuodessa.

VITTUKYTTÄ HÄMÄLÄINEN

Kotkan ehkä kuuluisin mies merimiesten keskuudessa oli kotkalainen huoltopoliisi Väinö Hämäläinen. Hän oli vanha nyrkkeilijä ja 1952 Olympialaisten kultamitalimies Pentti Hämäläisen veli. Olin törmännyt Väiski Ruotsalaisessa laivassa ollessani Kotkassa lastaamassa. Laivaan ilmestyi pienehkö mies lipevästi jutellen ja kysellen niitä näitä. Tarjosin hänelle keittiön messissä kahvia ja nisua. Tämä mukava mies johdatteli juttelua naiseen kysellen, onko henkilökunnassa naisia, onko kenellä vaimo mukana ja käykö täällä huoria?

En tajunnut, mistä miehestä oli kyse, kunnes eräs satamaduunari tuli kuiskaten sanomaan. Varo, se on vittukyttä Hämäläinen. Kuin paraskin vakooja Väinö kartoitti miehistön jäsenet. Illalla maista tullessani näin rautatievaunujen välissä luikuilevan siveyspoliisin. Jos minulla olisi ollut sussu mukana, niin Väiski olisi vienyt poliisiasemalle irtolaisasetuksen mukaisesti. Paljon on juttuja kerrottu tästä legendaarisesta miehestä. Välillä hän on tullut Joulupukkina laivaan, välillä heitetty mereen ja joskus Väinö on lukittu rautatievaunuun kovassa pakkasessa. Miehen "siveysintoa" eivät mitkään vastukset voittaneet. Pyhässä innossaan hän vei kippareiden vaimoja kuulusteltavaksi. Kaikki kunnia sinulle, Väinö, arvokkaasta työstäsi moraalin ylläpitäjänä. Olkoon multa keveä haudallasi.

Finnkraft'in päällikkönä oli kapteeni Jussila. Hän oli lyhyenlöntä kuusikymppinen mukava mies. Hän piti isällisesti kuria laivassaan. Menimme lastaamaan Ajokseen Ouluun ja otimme puutavara-sellulastimme ja seilasimme ensin Bordeauxiin Ranskaan.

TAPPAUS TUKKU

Laivaan mönstrasi Kemissä Tukku niminen moottorimies "nimiä on muutettu", josta tuli aikamoinen riesa. Tämä kemiläinen väkivahva painija aloitti systemaattisen alistamisen messissä ja antoi äänensä kuulua myös taloushenkilökunnalle. Parin viikon seilauksen jälkeen alkoi porukan mitta olla täysi. Minä joka olen kovin nokkaani ottava, kävin totisen keskustelun miehen kanssa. Tukku sanoi hakkaavansa minut muusiksi ja vääntävänsä solmuun. Sanoin pahaksi onneksi: "Väännä vasta maissa." Saavuimme Bordeaux'iin, ja menin parin kaverin kanssa ensimmäiseen merimieskapakkaan ottamaan Pastikset. Jonkin ajan kuluttua astui Tukku sisään ja tuli eteeni sanoen, että eikös ollut puhe välien selvittämisestä maissa. Minulta meinasi mennä vetelät housuun ja kylmä hiki nousi pintaan. Sanoin, että mennään kadulle koettamaan. Satoi vettä ja aloitimme kaksintaistelun. Tiesin, että jos päästän Tukun hetkeksikään iholle, ovat päiväni luetut. Tukku hyökkäsi kuin villi härkä ja minä löin suoria ja peräännyin. Minulla oli vahva ja ansiokas nyrkkeilytausta takanani. Onnekseni kaveri ei osannut lyödä, vaan yritti painiottein alistaa minut. Yleisöä alkoi kerääntyä ympärillemme ja ranskankieliset kehotushuudot kaikuivat. Kapakan isäntä tuli väliin ja kehotti siirtymään sivukadulle, jossa saamme tapella rauhassa. Hänen kapakkansa on rauhallinen paikka. Siirryimme sulassa sovussa pimeälle mukulakivikujalle jatkamaan ottelua. Tukku tuli päälle, minä peräännyin, löin ja harhautin. Aloin olla aivan poikki, kun Tukku sai osuman leukaansa ja kaatui maahan. Jatkoin kämmensyrjä lyönneillä niskaan. Lopulta vasurini väsyi enkä jaksanut enää lyödä. Onnekseni altani kuului: "Lopetetaan, Tuju". Olimme taistelleen parikymmentä minuuttia ja voimat olivat lopussa. Vasemmasta kädestä oli pikkurillin rystynen painunut sentin verran sisään ja etusormen rystyset turvoksissa. Tukun naama oli pahan näköinen; silmät mustana, huulet turvoksissa ja nenäluu turvoksissa. Jätin Tukun hoitelemaan haavojaan ja palasin kapakkaan sankarina. Seuraavana päivänä Algerialainen lankonkivahti näytti minulle lehteä, josta hän tulkkasi. Suomalaisen kauppalaivan merimiehet tappelivat eilen ja toinen merimies toimitettiin sairaalaan. Laivan miehistö onnitteli ja kiitti minua, eikä byssaporukkaa haukuttu sillä reissulla. Tukku ilmaantui laivaan ja käveli suoraan luokseni ja pyysi anteeksi käytöstään. Tarjosin tietenkin sovintokaljat. Hänelle oli laitettu tikkejää huuliin jotka olivat pahasti revenneet. Minä hoitelin tohtorin tapaan veren purkaumat silmistä. Pravurinumeronani laivoissa oli poistaa veri mustista silmistä mummo vainaan tapaan. Hän puhkoi paiseet kuumalla pullolla. Pullo kuumennettiin hellalla, viillettiin partakoneen terällä pieni haava ja pullon suu painettiin avattuun kohtaan. Jäähtyessään pulloon tuli tyhjiö ja veri, tai mätä purkautui ulos. Silmät paranivat nopeasti. Tämä oli sen ajan plastiikkakirurgiaa.

Meistä tuli Tukun kanssa mकिनmeneviä kavereita. Italiassa menimme ensin Savonaan. Suomalainen merimiespappi vei kiertomatkalle Pisaan ja toi luettavaa laivaan. Sieltä matkasimme Napoliin. Olin saanut kokeneilta merimiehiltä vinkkiä Napolin salakuljettajista.

Ostin tietenkin ulosvientiin Bordeaux'sta Marlboroa 5 keissiä ja muutamalle luottomiehelle tarpeellisen määrän savukkeita. Napolin redillä jouduimme odottamaan muutaman päivän, kun pikaveneillä ajavat smuglarit saapuivat. Pari miestä heitti naaraköyden reelinkiin ja kiipesivät laivaan kuin apinat. Kaupat tehtiin käteisenä liiroissa ja tupakat heitettiin veneeseen. Oli kiva seurata, miten he toimivat. Vene oli sininen ja erittäin nopea. Lähdettyään laivan kyljestä ilmestyi toinen samanvärinen vene lähistölle. Veneet kiersivät toisiaan ristiin rastiin ja erkanivat omaan suuntaansa. Minulle selvisi seuraavana päivänä, miksi näin tehtiin. Satamaan saavuttuamme tuli toinen salakuljettajista tapaamaan minua ja hän kertoi näin: "Kaksi samanväristä venettä harhauttavat tullin, jolloin tulli ei tiedä, kummassa veneessä tupakat ovat. Tyhjä vene pysähtyy tarkastettavaksi ja toinen vene pääsee karkuun."

Hän oli saanut määräyksen Capo Grandelta pyytää minua syömään illallista. Mielenkiintoisena otin kutsun vastaan, ja minut tultiin hakemaan punaisella Mazeratilla. Ravintolassa odotti silkkipukuinen, palkkamurhaajan näköinen Capo ja kolme henkivartijaa. Italian englannilla hän selvitti haluaan tehdä bisnestä kanssani.

-Te olla rehellisen näköinen nuorimies. Me olla kumpikin rehellinen bisnesmies. Minä haluaa tehdä kauppa.

Erinomaisen aterian jälkeen tuli ehdotus. Minun piti ostaa laivakauppiaalta 20 puolikeissiä Marlboroa, yksi keissi on 25 kartonkia savukkeita. Hän lupasi maksaa laskun ja minä saan 50 % laskun hinnasta. Hyvä, tämä onnistuu ja suostuin ehtoihin. Hän kehui suomalaisia.

-He hyvä, rehellinen bisnesmies.

Lopuksi hän tarjosi viininpunaista avo-Mazeratiaan samaan hintaan, jonka olin saanut tupakoista, joita ei vielä oltu salakuljetettu. Ihmettelin auton halpaa hintaa, jolloin Capo Grande sanoi sillä olevan "exilente papire". He olivat juuri laittaneet autolle uudet moottorinumerot ja rekisterikirjan.

-Voit viedä sen Suomeen. No broblem.

Siis varastettu auto. Autoa en ostanut, mutta tupakat kyllä. Teimme laivakauppiaan kanssa paperit, jotka todistivat meidän menevän Afrikan ympäri ja moneen eri maahan. Tupakat oli laitettu muovisäkkeihin eikä tullikaan tullut sikelöimään röökejä. Ulos lähtiessä kaksi italiaanoa tuli laivaan hyttiini piiloon, ja aallonmurtajan jälkeen tupakat ja mafiosot häipyivät sinisiin veneisiin. Napoli oli silloin, ja on vieläkin, mafian kyllästävä. Kaikkea salakuljetettua ja varastettua myydään kaduilla ja kioskeissa. Illalla piti koota kolmen miehen ryhmä maihin mentäessä, jotta ei joutunut rullatuksi sataman sivukaduilla. Olin ikävöinyt Pipsaa matkan ajan ja päätin soittaa hänelle tärkeästä asiasta, jota en vielä suullisesti esittänyt. Päätin pyytää häntä vaimokseni, kunhan tullaan kotiin. Kosin häntä Turkuun saavuttuani. Päivä oli 18.2.1965. Nyt ollaan kuitenkin Italiassa, joten jatketaan reissun kuvauksia.

MATKA CAPRILLE JA POMPEI'HIN

Otin pari vapaapäivää, koska halusin nähdä Caprin, tämän unelmien saaren, jossa kuuluisuudet ja Rooman keisarit pitivät kesähoviaan ja merirosvo Barba Rossan laivat odottivat uhrejaan. Matkustin vuorolaivalla saarelle ja majoituin Viktorian aikaiseen hotelliin, jossa ulkomaiset aristokraatit olivat asustelleet. Kylpyhuoneen amme oli koverrettu kokonaisuudesta marmoripaadesta. Capri oli todella jumalainen saari. Sen jyrkät rantakalliot ja näköala Sorrennon lahdelle, jossa Vesuviuksen tulivuori loistaa ilta auringossa on unohtumaton näky. Käynti sinisessä luolassa on myös mieleenpainuva, kun auringon kajo värjää veden siniseksi. Axel Munthe, ruotsalainen lääkäri, joka viime vuosisadan alussa kirjoitti kirjan "Talo Meren rannalla", innoitti minua käymään saarella. Hänen huvilansa on nykyisin museona. Caprilla oli lauha, keväinen sää ja lauhkea ilta. Vietin illan merellisen arterian merkeissä. Kävin Napoliin saavuttuani kiipeämässä myös Vesuvius tulivuoren rinteellä. Oli helmikuu. Kova tuuli ja sadepisarat pieksivät minulta halun nousta huipulle asti. Pompei, Vesuvius tulivuoren tuhkaan vuonna 79 jKr. haudattu kaupunki, eli ruususen unta 1700 vuotta, ennen uudelleen syntymistään. Jo silloin oli paljastettu laaja, sivistynyt kaupunki. Kaupungin suunnittelu ja arkkitehtuuri olisivat voineet olla nykyaikana tehtyjä. Kauniit kylpylät, talot ja taide-esineet tuovat mieleen korkean sivistyksen ja kulttuurin. On sydäntä särkevää, että katastrofi, tuhkapilvi tappoi koko väestön muutamassa tunnissa, haudaten heidät tuhkan alle. Museossa on kipsiin valettuja vainajia, jossa äiti puristaa lasta sylissään, tai aasi yrittää vetää viimeistä henkäystään maaten jalat ilmassa. Pompei'ta oli jo silloin, kun kävin siellä, kaivettu paljon esiin. Nykyisin kaivatuksia on tehty runsaasti lisää. Tuhoutuneen kaupungin asukasluvuksi on arvailtu 40.000-60.000, joten se oli sen ajan suurkaupunki.

Napoliasta mentiin Swaksiin Tunisiaan hakemaan paskalastia, eli fosfaattia. Vuonna 1966 Tunisia ei vielä ollut turistimaa, kuten nyt. Tämä entinen Ranskan protektoraatti itsenäistyi 1956, ja ranskalaiset tavat olivat selvästi nähtävissä. Välimeri oli silloin puhdas ja satamassa laivan kannelta näki valtaviin sardiiniparviin uivan ohitsemme. Kalasatamaan kuskattiin polkupyörillä letkaan sidottuja merikilpikonnia myytäväksi. Ostin torilta kaksi juuri teurastetun kilpikonnin kilpeä, joista puhdistin ja hioin lampun varjostimet. Toinen riippuu edelleen television takana kotona. Tunisia on yhä ranskalaisvaikutteinen. Kävimme siellä lomailmassa täyttäessäni 60 vuotta. Se on mielestäni ainut "ählämimaa", jossa voi kunnolla oleskella. Kristallin kirkasta rantavettä ei enää ollut. Ei liioin kilpikonnia.

FINNKRAFTILLA ATLANTIN YLI

Olimme vieneet fosfaatin Tanskaan ja tulimme Suomeen. Ensimmäinen haitta oli jäihin juuttuminen. Jouduimme olemaan Helsingin edustalla viikon verran odottamassa jäänmurtajaa avustamaan meidät Haminaan. Laivan miehistöllä alkoi olla päreet tiukalla. Helsingin valot hämmöttivät rannalla ja koti-ikävä vaivasi jokaista. Lopulta jäänmurtaja veti

meidät Haminaan. Laivan kyljet olivat kuopalla kuin nälkäisen koiran kupeet. Kävin pikavisiitillä Turussa pyytämässä Pipsan kättä ja palasin vasemmassa nimettömässä kultainen kahle. Jälkeenpäin ajastellen Pipsa teki itselleen karhun palveluksen suostumalla vaimokseni. No, sitä se rakkaus teettää, sillä eihän ihminen osaa ennustaa tulevaisuuttaan. Lastasimme sellu- ja paperilastin Newarkiin, Connecticutiin. Reissusta tuli kauhea, sillä ahtojäät viivästyttivät matkaamme. Bunkrasimme Tanskan salmessa vettä ja dieseliä. Matka Tanskaan kesti viikon. Normaalisti sen tekee kahdessa - kolmessa päivässä. Kovat myrskyt hidastivat laivan matkaa ja Pentlandin salmesta emme meinanneet päästä läpi. Pieni perätuuppari ei ollut mikään Atlantin ylittäjä. Teimme ylitystä Tanskasta Valtoihin muistini mukaan 18 vuorokautta. Saatan muistaa väärin. Vesivarastot loppuivat alkuunsa, sillä vähäjärkinen konepäällikkö kuulemma kulutti arvokasta vettämme 19 tonnia konehuoneen pesuun. Miehistö joutui keräämään lunta kattiloihin, jota sitten keittiössä sulatimme. Suihkussa käynti kiellettiin jo Skotlannin rannikolla. Minun oli pakko antaa kaljat ja limsat miehistön juotavaksi. Oltiin tiukalla, sillä kaikki paineet purettiin tietysti taloushenkilökunnalle. Kova hiivari vaikeutti ruoan laittoa. Jokapäiväinen myrskykeiton, tai lihamuhennoksen syöminen kyllästytti mielen.

Lopulta pääsimme perille, tähän Itä rannikon suurimpaan sukellusvene laivaston tukikohtaan. Jouduimme olemaan ankkurissa kaksi vuorokautta paskoissamme, joten hermot olivat katkeamispisteessä. Kippari kielsi viinan myynnin, sillä tappelut olisivat alkaneet välittömästi. Lopulta maihin päästiin ja käytiin kapakoissa irrottelemassa tunteita. Amerikan rannikko seilattiin normaaliin tapaan. Boston, New York, Baltimore, Newport News, New York, ja sieltä Hampuriin. Paluumatka oli yhtä helvetillinen. Laiva rullasi ja gungasi koko matkan ajan, sillä pahimmat talvimyrskyt olivat yhä päällä. Päätin lähteä pienestä perätuupparista isompaan alukseen, kunhan päästään kotimaahan. Jouduin kuitenkin toiseen pieneen perätuuppariin M/s Finn Seal:iin pariaksi reissuksi. Alus ajoi Englannin kanaalin liikennettä, joten reissut kestivät kolmisen viikkoa. Sehän sopi minulle kuin nenä päähän. Sainhan tavata kihlattuani useammin.